

Gary Chapman

12 ting

jeg gerne ville
have vidst
før vi blev gift

Af forfatteren til »Kærlighedens 5 sprog«

GARY CHAPMAN

12 ting
jeg gerne ville have vidst
før vi blev gift

FOKAL

Indhold

Indledning.....	7
<i>Jeg ville ønske, jeg havde vidst...</i>	
1. at forelskelse ikke er et tilstrækkeligt grundlag for et lykkeligt ægteskab	13
2. at romantisk kærlighed falder i to faser	21
3. at mundheldet: »Som mor, så datter« og »Som far, så søn« ikke er en myte.....	35
4. hvordan man løser uoverensstemmelser uden at skændes.....	45
5. at det er et tegn på styrke at sige undskyld	57
6. at tilgivelse ikke er en følelse.....	73
7. at toiletter ikke renser sig selv.....	85
8. at man skal lægge en plan for økonomien	95
9. at gensidig seksuel tilfredsstillelse ikke kommer af sig selv	109
10. at jeg giftede mig ind i en familie	119
11. at åndelighed ikke er det samme som at gå i kirke	135
12. at min personlighed i høj grad påvirker min adfærd.....	149
Epilog.....	171
Appendiks. Sådan udvikler du et sundt kæresteforhold.....	177
Noter.....	193

Indledning

På universitetet studerede jeg antropologi som hovedfag og tog eksamen som cand.mag. I dag har jeg i mere end fyrre år studeret menneskelige kulturer. En helt uundgåelig konklusion af disse studier er, at ægteskabet mellem en mand og en kvinde er det bærende element i alle menneskelige samfund. Når børn vokser op, vil de fleste af dem helt sikkert blive gift. Alene i USA er der hvert år over to millioner bryllupper. Det vil sige, at fire millioner mennesker hvert år svarer »Ja« til spørgsmålet: »Vil du tage N.N., som hos dig står, til din ægtemand/hustru?« Så godt som alle disse ægtepar forventer at leve lykkeligt sammen, »til døden jer skiller«. Ingen bliver gift i håb om at blive ulykkelig i sit ægteskab eller gøre sin ægtefælle ulykkelig. Ikke desto mindre ender omkring halvdelen af alle ægteskaber i den vestlige verden med skilsmisse, og de fleste skilsmisser finder sted inden for ægteskabets første syv år.

Mennesker planlægger selvfølgelig ikke at blive skilt, når de gifter sig. En skilsmisse er et resultat af dårlig forberedelse til ægteskabet og manglende evner til at samarbejde og indrette sig efter hinanden i et nært samliv. Det tragikomiske ved det hele er, at mens vi på alle livets andre områder erkender behovet for undervisning og uddannelse, lader vi mere eller mindre stå til, når det gælder ægteskabet. De fleste mennesker bruger langt mere tid på at forberede sig til deres arbejdsliv end på at forberede sig til deres ægteskab. Derfor er det heller ingen overraskelse, at folk generelt har mere held med at nå deres målsætninger i arbejdslivet end at realisere et lykkeligt ægteskab.

Beslutningen om at gifte sig får langt mere gennemgribende konsekvenser for ens liv end så godt som enhver anden beslutning i livet. Alligevel er det, som om de fleste kaster sig ud i ægteskabet uden megen tanke på at forberede sig og skabe fundamentet for et godt ægteskab. Mange ægtefolk går faktisk langt mere op i at planlægge brylluppet end i at planlægge det efterfølgende samliv. Det virker tåbeligt i lyset af, at bryllupsfestlighederne kun varer få timer, mens ægteskabet ideelt set skal vare hele livet.

Dette er ikke en bog om at planlægge sit bryllup. Det er en bog om at realisere et lykkeligt ægteskab. Jeg har gennem de sidste femogtredive år af mit liv arbejdet med at rådgive par, hvis drømme om et lykkeligt ægteskab er blevet knust af livet i den virkelige verden med dens opvask, ubetalte regninger, uforenelige arbejdsskemaer og grædende spædbørn. Ved hjælp af flere måneders rådgivning og hårdt arbejde er det lykkedes mange af disse par at nå frem til et godt ægteskab, og det er jeg meget taknemmelig for.

Det er imidlertid min overbevisning, at mange kampe og frustrationer kunne have været undgået, hvis bare disse par havde taget sig tid til at forberede sig ordentligt på deres ægteskab. Derfor denne bog. Jeg håber, at du, kære læser, vil kunne lære af disse menneskers fejltagelser. Det vil være langt mindre smerteligt for dig end at skulle lære af dine egne fejltagelser. Jeg ønsker for dig, at du må erfare al den kærlighed og støtte og gensidige gavn, du håber at finde i dit ægteskab. Men én ting kan jeg garantere dig: Det gode ægteskab vil ikke falde som en appelsin i din turban, bare fordi du gifter dig. Du må ofre tid og energi på at lære og praktisere de erfaringsbaserede retningslinjer, der danner grundlag for et godt ægteskab.

For den, som ikke befinder sig i et forhold og ikke har nogen udsigt til at blive gift i den allernærmeste fremtid, vil denne bog kunne tjene som en slags instruktionsvejledning i, hvordan man skifter fra et liv som enlig til ægteskabet. For kærestepar, som endnu ikke har forlovet sig, kan bogen være en hjælp til at afgøre, om og hvornår de skal bekendtgøre deres planer om at blive gift. For de forlovede kan bogen være en hjælp til at udforske grundlaget for et godt ægteskab og lære de færdigheder, et sådant ægteskab kræver.

Når jeg ser tilbage på de tidlige år af mit eget ægteskab, kan jeg ikke lade være med at tænke på, hvor stor gavn jeg kunne have haft af at høre det, som jeg nu vil fortælle dig. Jeg tror virkelig, jeg ville have lyttet og taget ved lære. Men i min generation var »forberedelse til ægteskabet« et ukendt fænomen. Jeg håber, at min åbenhed om mit eget ægteskab kan hjælpe dig til at undgå noget af den smerte og frustration, som Karolyn og jeg oplevede.

*I min generation var
»forberedelse til ægteskabet«
et ukendt fænomen*

Dette er ikke bare en bog, der skal læses. Det er også en bog, der skal føres ud i livet. Jo mere I tager livtag med de hårde kendsgerninger, vi i det følgende skal se nærmere på; jo mere åbent og ærligt I deler jeres tanker, respekterer hinandens holdninger og søger brugbare løsninger på jeres forskelligheder, jo bedre forberedt vil I være på jeres ægteskab. Hvis I derimod vælger at ignorere disse problemstillinger i blind tillid til, at jeres stærke følelser

for hinanden vil bære jer igennem alt, løber I en stor risiko for at rende ind i store problemer. Jeg håber inderligt, at I alvorligt vil forberede jer på jeres ægteskab som den vigtigste menneskelige relation, I nogensinde vil indgå i. Hvis du sætter al din vilje og energi ind på sagen, vil du være godt på vej til at se dine drømme om ægteskabelig lykke realiseret.

Gary Chapman

1.

Jeg ville ønske,
jeg havde vidst ...

... at forelskelse ikke er et tilstrækkeligt grundlag for et lykkeligt ægteskab

Det var på en måde indlysende, men jeg havde ikke forstået det. Jeg havde aldrig læst en bog om ægteskabet, og derfor tog jeg ikke meget højde for virkeligheden. Jeg vidste bare, at jeg elskede Karolyn, som jeg aldrig før havde elsket nogen pige. Når jeg kyssede hende, følte jeg mig hensat til Paradis. Når jeg så hende igen efter at have været adskilt fra hende en tid, gav det mig i bogstavelig forstand kuldegysninger. Jeg elskede hendes udseende, hendes stemme, hendes måde at bevæge sig på og især hendes brune øjne. Jeg blev sågar glad for hendes mor – så glad, at jeg tilbød at male hendes hus for hende. Der var ikke det, jeg ikke ville gøre for at vise denne kvinde, at jeg elskede hende over alt i verden. Jeg var sikker på, at der ikke kunne findes nogen mere vidunderlig skabning i hele verden. Jeg tror, hun tænkte og følte det samme for mig.

I vores rus ønskede vi selvfølgelig af hele vores hjerte at blive gift og leve lykkeligt til vores dages ende. Men ak, allerede seks måneder efter brylluppet havde vi det begge to mere elendigt, end vi nogensinde havde forestillet os. Den berusende forelskelse var blevet afløst af smerte, vrede, skuffelse og modvilje. Da vi blev gift, forestillede vi os, at vores stærke følelser for hinanden aldrig ville blegne, men vi blev klogere.

Gennem de sidste tredive år har jeg haft hundredvis af par til førægteskabelig rådgivning. Min erfaring er, at langt de fleste nærer de samme naive forestillinger om forelskelsens holdbarhed. Under den første samtale stiller

jeg ofte spørgsmålet: »Hvorfor vil I gerne giftes?« Svarene varierer selvfølgelig, men den væsentligste grund, der angives, er så godt som altid: »Fordi vi elsker hinanden.« Jeg plejer så at følge op med det lidt unfair spørgsmål: »Hvad mener I egentlig med det?« Det overrasker som regel ikke så lidt, men når folk har sundet sig, forklarer de gerne noget med, at de nærer meget dybe følelser for hinanden – følelser, som har varet ved gennem længere tid, og som er forskellige fra, hvad de nogensinde har følt for nogen anden. Mange gange ser de først på hinanden eller på loftet og fniser lidt, før én af dem siger: »Nå jah ... du ved.« På dette tidspunkt i mit liv tror jeg da også, at jeg ved noget – men jeg tvivler på, at de gør det. Jeg er bange for, at de nærer de samme naive forestillinger om forelskelse og kærlighed, som Carolyn og jeg nærrede, da vi blev gift. I dag ved jeg, at selv en nok så stærk forelskelse ikke er noget tilstrækkeligt grundlag for et godt ægteskab.

For et stykke tid siden blev jeg ringet op af en ung mand, der spurgte, om jeg ville vie ham og hans tilkommende. Jeg spurgte, hvilken dato de havde tænkt sig, og det viste sig, at de planlagde at gifte sig, før ugen var omme. Jeg forklarede så, at jeg normalt har seks til otte rådgivende samtaler med brudeparret før brylluppet. Hans svar var klassisk: »Ja, tak for tilbuddet, men jeg tror virkelig ikke, vi har brug for rådgivning. Vi elsker hinanden meget højt, og jeg tror ikke, vi får nogen problemer.« Jeg smilede og græd lidt indvendigt – endnu et offer for forelskelsens blændværk.

Når vi på engelsk taler om at »falde i kærlighed« (»fall in love«), får det mig til at tænke på, hvordan man fanger vilde dyr i junglen ved at grave et hul i dyrets sti ned til vandhullet og derpå kamouflere hullet med grene og blade.

Det stakkels dyr kommer sorgløst gående ad sin sædvanlige vej og falder så pludselig ned i hullet og er fanget.

Det er lidt sådan, vi forestiller os en forelskelse. Vi færdes sorgløst i vores vante sammenhænge, da vi pludselig får øje på hende eller ham og straks er solgt til stanglakrids: Vi »falder i kærlighed«. Vi har ingen kontrol over det og kan hverken gøre fra eller til. Vi ved med det samme, at dette må ende med ægteskab – jo før, jo bedre. Vi fortæller det til vores venner, og eftersom de deler vores virkelighedsopfattelse på dette punkt, bekræfter de os i, at hvis vi er håbløst forelskede, så kan vi lige så godt gifte os først som sidst.

Vi skænker det som regel ikke en tanke, at vi måske socialt, åndeligt og intellektuelt ligger milevidt fra hinanden. Vores respektive værdigrundlag og mål for livet er måske grundlæggende i modstrid med hinanden, men det betyder ingenting, når vi er forelskede. Den store tragedie ved denne blinde tro på »kærlighedens magt« er, at bare et år efter sidder mange af os i en rådgivers konsultation og siger: »Vi elsker ikke hinanden mere.« Vi er mere eller mindre klar til at lade os skille, fordi det, vi kaldte kærlighed, er forsvundet, og »så giver det jo ingen mening at blive sammen«.

Når vi får »gysninger«

Jeg har et andet ord for den følelsesmæssige oplevelse, vi normalt betegner med ordet forelskelse. Jeg kalder det gysninger. Der sker det, at vi rammes af en opløftende og salig og ligefrem gysende følelse for én af det modsatte køn. Det er disse gysninger, der får os til at invitere den anden ud at spise eller i biografen eller begge dele. Nogle gange fortager gysningerne sig allerede den første aften. Vi opdager noget om den anden, der simpelthen

slukker gløden, ligesom et vådt tæppe kan kvæle en ild. Næste gang den anden inviterer på hamburgere, er vi ikke sultne. Andre gange vokser gløden sig bare stærkere og stærkere, jo mere vi er sammen med den anden. Før vi ved af det, tænker vi på vedkommende dag og nat. Der bliver næsten tale om tvangstanker; en hel besættelse. Vi opfatter den anden som det mest spændende og vidunderlige menneske, vi nogensinde har mødt. Vi ønsker bare at være sammen med vedkommende hvert eneste sekund. Vi drømmer om at bruge resten af vores liv på at gøre hinanden lykkelige.

Misforstå mig ikke: Jeg ringeagter ikke denne glød. Den er virkelig og vigtig, og det ville være skønt, hvis den varede evigt. Denne glød er bare ikke tilstrækkelig som fundament for et godt ægteskab. Dermed være ikke sagt, at vi skal gifte os uden denne glød. Varmen, begejstringen, gysningerne, følelsen af fuldstændig gensidig accept og fryden ved en berøring er alt sammen som dejlig glasur på en kage. Men der må være en kage nedenunder, ellers går den ikke. Og kagens ingredienser – alt det, vi skal diskutere i de kommende kapitler – har afgørende betydning, når man skal træffe en beslutning om ægteskab.

Forelskelse er en stærk følelsesmæssig oplevelse, som kan stille alt andet i skyggen for et menneske. Men følelser forandrer sig, og snart trænger virkeligheden sig igen på. Forskning tyder på, at forelskelser har en gennemsnitlig varighed på to år.¹ I nogle tilfælde vil den holde lidt længere, i andre tilfælde damper den af før den tid, men gennemsnittet er altså to år. Efter de to år forsvinder de euforiske følelser, og alt det ved livet, som vi i vores begejstring lod hånt om, begynder igen at gøre sig gældende og få betydning. Vores forskelligheder træder tydeligere frem, og vi begynder at opleve uenigheder

med den, vi tidligere regnede for fejlfri. Vi erfarer kort og godt på vores egen krop, at forelskelsen ikke er noget varigt og tilstrækkeligt grundlag for et godt ægteskab.

Den, der stadig befinder sig i et kæresteforhold og først lige er begyndt at overveje ægteskab, vil jeg opfordre til at læse denne bogs appendiks, som man finder på side 177. Jeg tror, at det vigtigste formål med at »komme sammen« er at lære hinanden at kende og undersøge det intellektuelle, følelsesmæssige, sociale, åndelige og fysiske grundlag for et eventuelt ægteskab. Først da bliver I i stand til at træffe en klog og velovervejet beslutning om at gifte jer eller lade være. De spørgsmål, der stilles i øvelserne i Appendiks, kan hjælpe jer med at finde de rigtige spørgsmål og svar i denne proces.

Snak det igennem

1. Hvad tiltrak dig oprindeligt hos din forlovede? Hvad var det for kvaliteter ved ham eller hende, som fik dig til at tænke, at der var basis for et varigt, forpligtende forhold?
2. Tal med hinanden om ægtepar, I kender, og som tilsyneladende har et godt ægteskab. Diskutér, hvorfor deres ægteskab er godt.
3. Diskutér, hvordan vores kultur og medier fremmer bestemte følelser og lidenskaber i forbindelse med at »tænke tingene igennem«.
4. Når forskellene helt uundgåeligt kommer op til overfladen i et ægteskab, hvordan kan man så på en god måde håndtere følelsen: »Vi er alligevel meget forskellige«?